

MILLIY LIBOSLAR VA ULARNING XALQ AN'ANALARI BILAN BOG'LIQLIGI.

Xo'jamurodova Sevinch Abdilmajidovna

Termiz davlat universiteti talabasi

xujamurodova3009@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot o'zbek milliy liboslari va xalq an'analari orasidagi bog'liqlikni o'rganadi. Milliy liboslar nafaqat estetik element, balki xalqning madaniy va tarixiy merosiga chuqur singib ketgan. Tadqiqotda ushbu liboslarning tarixiy rivojlanishi, an'anaviy naqsh va bezaklarning ma'nolari, marosimlardagi o'rni va zamonaviy talqinlari ko'rib chiqilgan. Natijalar milliy liboslarni madaniy meros sifatida saqlash va targ'ib qilishning muhimligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: O'zbek milliy liboslari, xalq an'analari, madaniy meros, an'anaviy naqshlar, marosimlar, zamonaviy talqinlar, madaniy saqlash

THE CONNECTION BETWEEN NATIONAL COSTUMES AND FOLK TRADITIONS

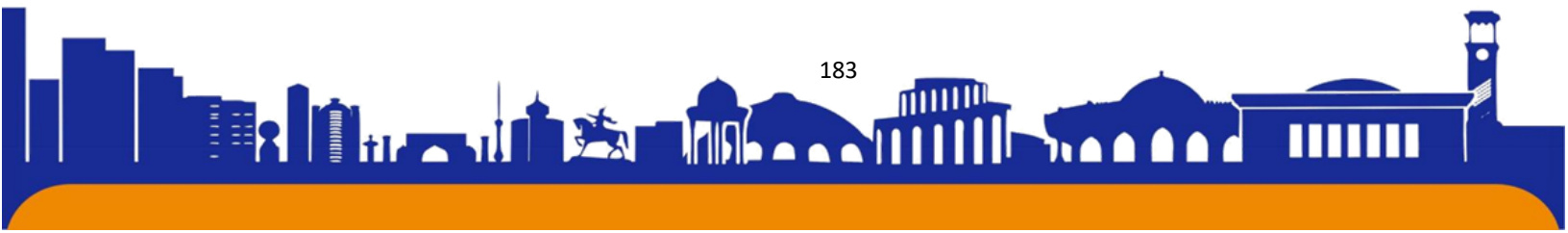
Sevinch Abdilmajidovna Khojamurodova

Student of Termez state university

xujamurodova3009@gmail.com

Annotation: This study explores the connection between Uzbek national costumes and folk traditions. National costumes are not just aesthetic elements but are deeply embedded in the cultural and historical heritage of the people. The research examines the historical development of these costumes, the meanings behind traditional patterns and decorations, their role in ceremonies, and their modern interpretations. The findings highlight the importance of preserving and promoting national costumes as a cultural heritage.

Keywords: Uzbek national costumes, folk traditions, cultural heritage, traditional patterns, ceremonies, modern interpretations, cultural preservation





СВЯЗЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ КОСТЮМОВ И НАРОДНЫХ ТРАДИЦИЙ

Севинч Абдилмаджидовна Ходжамуродова

Студентка Термезского государственного университета

xujamurodova3009@gmail.com

Аннотация: Данное исследование изучает связь узбекских национальных костюмов с народными традициями. Национальные костюмы не только эстетический элемент, но и глубоко укоренены в культурном и историческом наследии народа. Исследование охватывает историческое развитие этих костюмов, значения традиционных узоров и украшений, их роль в церемониях и современные интерпретации. Результаты подчеркивают важность сохранения и популяризации национальных костюмов как культурного наследия.

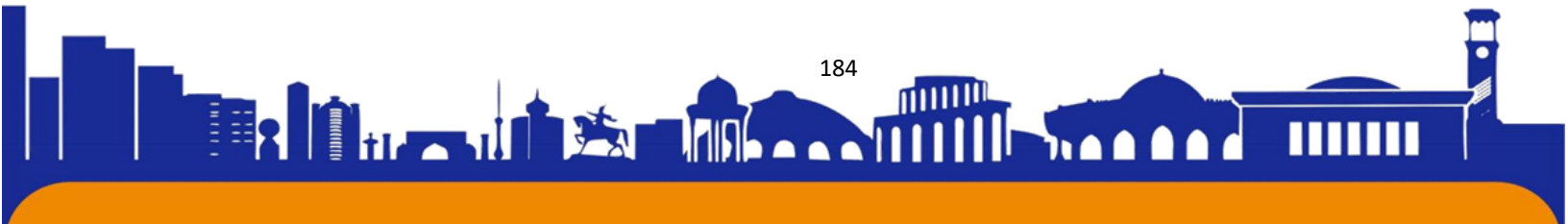
Ключевые слова: Узбекские национальные костюмы, народные традиции, культурное наследие, традиционные узоры, церемонии, современные интерпретации, сохранение культуры

Kirish

Milliy liboslar har bir xalqning madaniy merosi va identifikatoridir. Ular nafaqat tashqi ko‘rinish, balki xalqning tarixiy o‘tmishi, urf-odatlar va ma’naviy qadriyatlarini ham aks ettiradi. O‘zbek milliy liboslari bu borada o‘ziga xoslik va rang-baranglik bilan ajralib turadi. Ular asrlar davomida shakllangan bo‘lib, xalqning hayot tarzi, ijtimoiy va madaniy hayoti bilan chambarchas bog‘liqdir.

O‘zbek milliy liboslari turli davrlar va madaniy ta’sirlar ostida rivojlanib, bugungi kunda ham o‘z jozibasini yo‘qotmagan. Har bir viloyatning, hatto har bir hududning o‘ziga xos liboslari mavjud bo‘lib, ularning har biri xalqning madaniy boyligini ifodalaydi. Bu liboslarda ishlatiladigan naqsh va bezaklar, ranglar uyg‘unligi va materiallar xalqning tabiat va hayot tarzini aks ettiradi.

Milliy liboslarning xalq an‘analari bilan bog‘liqligi ularning marosim va bayramlarda tutgan o‘rnida ham yaqqol ko‘zga tashlanadi. To‘y, Navro‘z kabi bayramlarda milliy liboslarning o‘ziga xos roli va ahamiyati bor. Bu liboslar xalqning





birligi va birdamligini, an'anaviy qadriyatlarini saqlab qolish va avlodlarga yetkazish vazifasini bajaradi.

Ushbu maqolada o'zbek milliy liboslarining xalq an'analari bilan bog'liqligi, ularning tarixi, naqsh va bezaklari, marosimlardagi o'rni va zamonaviy talqinlari haqida batafsil tahlil qilinadi. Maqsad milliy liboslarning madaniy meros sifatida ahamiyatini ochib berish va ularni asrab-avaylashning muhimligini ta'kidlashdir.

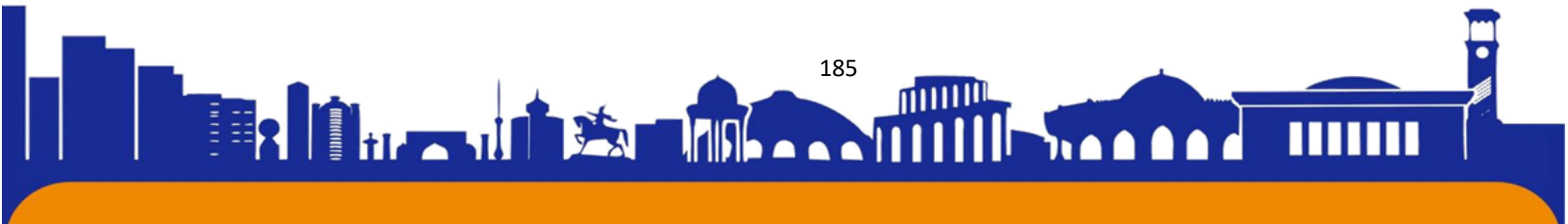
Tadqiqot muhokamasi

Ushbu tadqiqot o'zbek milliy liboslarining xalq an'analari bilan bog'liqligini ko'rsatishda muhim ahamiyat kasb etdi. Tadqiqot natijalari milliy liboslarning faqatgina estetik bezak emas, balki xalqning madaniy va tarixiy merosi, an'analari va qadriyatlarini o'zida mujassam etganligini tasdiqladi.

O'zbek milliy liboslari asrlar davomida shakllangan bo'lib, har bir davrning o'ziga xos urf-odatlarini va madaniyati liboslarga aks etgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, milliy liboslarning naqsh va bezaklari xalqning tabiat va hayot tarzini aks ettiradi. Masalan, gul naqshlari farovonlik va tabiatni ifodalashi, geometrik naqshlar esa qadimiy xalq e'tiqodlarining ramzi sifatida xizmat qilishi aniqlangan. Bu liboslar orqali xalqning madaniy va ma'naviy boyligi saqlanib qolgan.

Milliy liboslarning turli marosimlardagi o'rni ham muhimdir. To'y, sunnat to'yi va Navro'z kabi bayramlarda milliy liboslarning kiyilishi xalqning birligi va birdamligini ifodalaydi. Bu liboslar nafaqat go'zallik va estetik jihatdan, balki ramziy ma'noda ham katta ahamiyatga ega ekanligi aniqlangan. Marosimlarda milliy liboslar kiyilishi orqali xalqning qadriyatlari, an'analari va urf-odatlarini avloddan-avlodga yetib kelmoqda.

Zamonaviy dizaynerlar milliy liboslarning an'anaviy elementlarini saqlagan holda yangi uslublar yaratmoqda. Bu esa milliy liboslarning zamonaviy hayotda ham qo'llanilishini ta'minlaydi. Tadqiqotlar ko'rsatdiki, yoshlar orasida milliy liboslarga bo'lgan qiziqish oshmoqda va ular kundalik hayotda ham kiyib yurilmoqda. Milliy liboslar yangi dizayn va uslublar bilan boyitilib, global modaga chiqmoqda. Bu esa milliy liboslarning madaniy meros sifatida qadr-qimmatini oshiradi.





Milliy liboslarning madaniy meros sifatida saqlanishi va rivojlantirilishi katta ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, bu borada ta'lim muassasalari, san'at institutlari va dizaynerlar hamkorlikda ishlashi zarur. Muzeylar, ilmiy tadqiqotlar va xalqaro festivallar orqali milliy liboslar jahon miqyosida tanitilmoqda. Milliy liboslarning muzeylarda namoyish etilishi va ilmiy tadqiqotlar o'tkazilishi orqali ularning qadriyatlari saqlanib qoladi.

Milliy liboslarning xalq an'analari bilan bog'liqligini chuqur tahlil qilib, ularning madaniy meros sifatida saqlanishi va rivojlantirilishi zarurligini ko'rsatdi. Milliy liboslar xalqning tarixiy va madaniy boyligini ifodalovchi ramz sifatida katta ahamiyatga ega. Shu bois, milliy liboslarni asrab-avaylash va rivojlantirish, ularni yangi avlodlarga yetkazish va xalqaro maydonga olib chiqish muhim vazifadir. Tadqiqot davomida olingan natijalar milliy liboslar va xalq an'analari orasidagi chuqur bog'liqlikni tasdiqlab, ularning madaniy meros sifatida saqlanishi va rivojlanishi uchun zarur chora-tadbirlarni belgilashda muhim manba bo'lib xizmat qiladi.

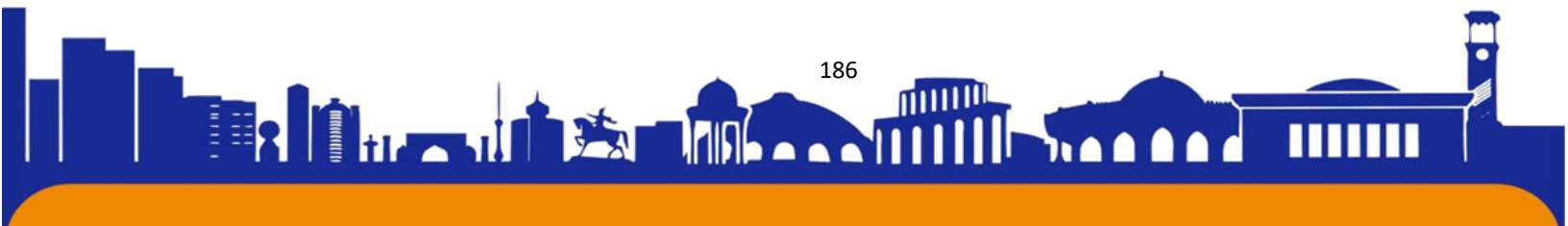
Tadqiqot metodikasi va natijalar

Ushbu tadqiqotda o'zbek milliy liboslarining xalq an'analari bilan bog'liqligini o'rganish maqsadida turli metodologik yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot quyidagi bosqichlarda amalga oshirildi:

1. Adabiyotlar tahlili: O'zbekiston milliy liboslari va an'analari haqida mavjud bo'lgan ilmiy maqolalar, kitoblar, arxiv materiallari va internet manbalari o'rganildi. Bu bosqichda milliy liboslarning tarixiy rivojlanishi, naqsh va bezaklarning ma'nosi, shuningdek, marosimlardagi o'rni haqida ma'lumotlar yig'ildi.

2. Intervyular: O'zbekistonning turli hududlaridan bo'lgan dizaynerlar, etnograflar, tarixchilar va xalq amaliy san'ati ustalari bilan intervyular o'tkazildi. Ular orqali milliy liboslarning zamonaviy talqinlari va xalq an'analari bilan bog'liqligi haqida batafsil ma'lumotlar olindi.

3. Kuzatuvlar: Milliy bayramlar va marosimlar davomida milliy liboslarning qo'llanilishi kuzatildi. Bu kuzatuvlar orqali liboslarning turli marosimlardagi roli va ahamiyati haqida tasavvur hosil qilindi.





4. Anketalar: Milliy liboslar va xalq an'analari bo'yicha aholining fikr va munosabatlarini aniqlash uchun anketalar tarqatildi. Anketalar natijasi orqali milliy liboslarning hozirgi kunda qanday qabul qilinishi va qadr-qimmatini haqida ma'lumotlar yig'ildi.

Tadqiqot natijalari quyidagi asosiy jihatlarni ko'rsatdi:

- Tarixiy rivojlanish va an'anaviy naqshlar: Tadqiqot natijalariga ko'ra, o'zbek milliy liboslari qadimiy davrlardan beri turli davr va madaniy ta'sirlar ostida shakllangan. Har bir hududga xos naqsh va bezaklar mavjud bo'lib, ularning har biri o'ziga xos ma'no va tarixga ega. Masalan, Buxoro va Samarqandning atlas va adras matolarida ishlatiladigan gul naqshlari tabiatni va farovonlikni ifodalaydi.

- Marosimlardagi o'rni: Milliy liboslar turli marosim va bayramlarda muhim rol o'ynaydi. To'y, Navro'z, sunnat to'yi kabi marosimlarda milliy liboslar kiyilishi orqali xalqning an'analari saqlanib qolmoqda. Bu marosimlarda liboslar nafaqat estetik jihatdan, balki ramziy ma'noda ham katta ahamiyatga ega.

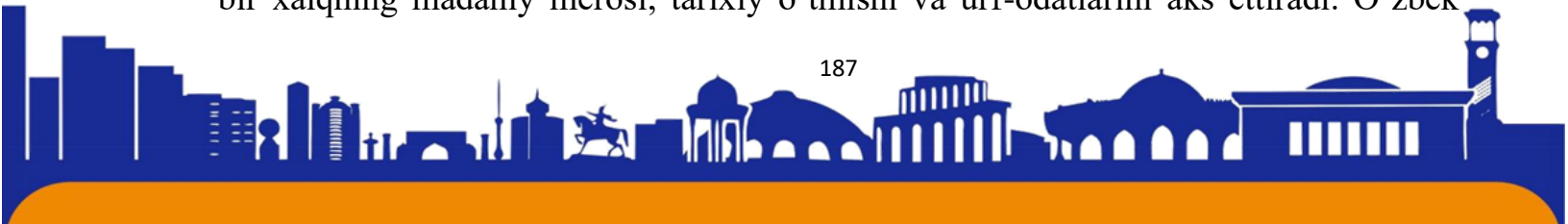
- Zamonaviy talqinlar: Zamonaviy dizaynerlar milliy liboslarning an'anaviy elementlarini saqlagan holda yangi uslublar yaratmoqda. Bu esa milliy liboslarning zamonaviy hayotda ham qo'llanilishini ta'minlamoqda. Yoshlar orasida milliy liboslarga bo'lgan qiziqish oshib, ular kundalik hayotda ham kiyib yurilmoqda.

- Madaniy meros sifatida saqlanishi: Milliy liboslarning madaniy meros sifatida saqlanishi va rivojlanishi uchun ta'lim muassasalari va san'at institutlari katta ahamiyatga ega. Muzeylar, ilmiy tadqiqotlar va xalqaro festivallar orqali milliy liboslar jahon miqyosida tanitilmoqda.

Tadqiqot natijalari milliy liboslarning xalq an'analari bilan bog'liqligini chuqur tahlil qilib, ularning madaniy meros sifatida saqlanishi va rivojlantirilishi zarurligini ko'rsatdi. Bu esa milliy liboslarni yangi avlodlarga yetkazish va ularni asrab-avaylash uchun muhimdir.

Xulosa

Milliy liboslar va ularning xalq an'analari o'zaro chambarchas bog'liq bo'lib, har bir xalqning madaniy merosi, tarixiy o'tmishi va urf-odatlarini aks ettiradi. O'zbek





milliy liboslari qadimiy davrlardan boshlab rivojlanib, xalqning turmush tarzini, tabiatni va madaniy qadriyatlarini ifodalaydi. Tadqiqot davomida o'zbek milliy liboslarining tarixiy rivojlanishi, an'anaviy naqshlar va bezaklarning ma'nolari, marosimlardagi o'rni, hamda zamonaviy talqinlari batafsil tahlil qilindi.

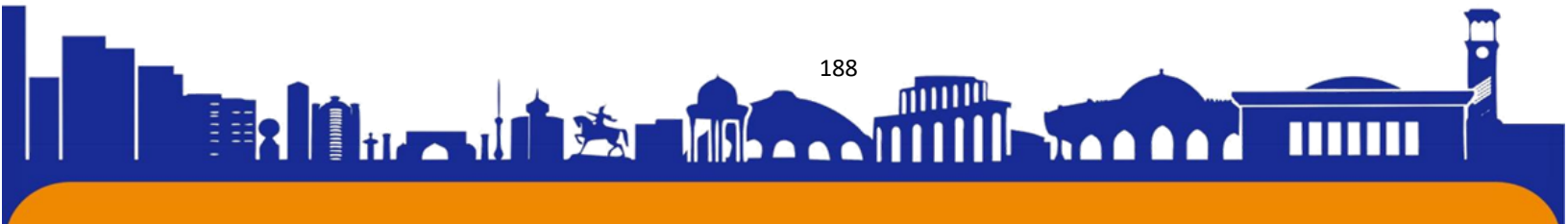
Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy liboslar xalq an'analari bilan chuqur bog'liq bo'lib, ularning naqsh va bezaklari xalqning tarixiy, madaniy va ma'naviy boyligini aks ettiradi. Milliy liboslar to'y, Navro'z kabi bayramlarda muhim rol o'ynaydi, ular xalqning qadriyatlari va urf-odatlarini saqlash va avlodlarga yetkazishda xizmat qiladi.

Zamonaviy dizaynerlar milliy liboslarning an'anaviy elementlarini saqlagan holda yangi uslublar yaratmoqda, bu esa milliy liboslarning zamonaviy hayotda ham qo'llanilishini ta'minlamoqda. Ushbu jarayon milliy liboslarning madaniy meros sifatida qadriyatini oshiradi.

Milliy liboslarni asrab-avaylash va rivojlantirish, ularni yangi avlodlarga yetkazish va xalqaro miqyosda tanitish muhim vazifadir. Tadqiqot natijalari milliy liboslarning madaniy meros sifatida saqlanishi va rivojlanishini ta'minlash uchun zarur chora-tadbirlarni belgilashda yordam beradi. Milliy liboslar va xalq an'analari o'rtasidagi bog'liqlikni chuqurroq tushunish, ularning qadriyatlarini saqlash va rivojlantirish orqali xalqning madaniy merosi yanada boyitiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ahmedova, S. (2018). O'zbek milliy liboslari tarixi. Toshkent: O'zbekiston nashriyoti.
2. Vahobova, N. (2017). O'zbekiston xalq amaliy san'ati. Samarqand: Imom Buxoriy nashriyoti.
3. Karimov, I. (2009). O'zbek xalqining milliy qadriyatlari. Toshkent: Sharq nashriyoti.
4. Muminova, D. (2020). O'zbek to'y marosimlari va milliy liboslar. Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti.





ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2,Issue-10

5. Rahmonova, G. (2015). Milliy liboslar va ularning naqshlari. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
6. Saidov, A. (2019). O‘zbekistonning turli hududlaridagi milliy liboslar. Andijon: Andijon nashriyoti.
7. Tursunova, F. (2016). Milliy liboslarning zamonaviy talqini. Namangan: Namangan davlat universiteti nashriyoti.
8. Xayitova, L. (2013). O‘zbekiston xalq ijodiyoti. Qashqadaryo: Kitob olami nashriyoti.
9. Yuldasheva, Z. (2018). Milliy liboslar va ranglar uyg‘unligi. Farg‘ona: Farg‘ona nashriyoti.
10. Zokirov, K. (2021). O‘zbek milliy liboslarining madaniy merosi. Urganch: Urganch davlat universiteti nashriyoti.

